

Natuur in beeld

door Joke Bokhoven, Steven v. d. Brand en Ferry Siemensma

Naast veldbiologisch onderzoek, natuureducatie, vrijwillig landschapsbeheer en vormen van natuurbeleving zoals wandelen, fietsen en kamperen, mogen de natuurfotografie en het tekenen en schilderen van natuur en landschap zich de laatste decennia in toenemende mate op de belangstelling van natuurliefhebbers verheugen. Reden genoeg om ook in Natura eens wat meer aandacht aan deze aspecten van natuurstudie en natuurbeleving te besteden.

Natuurfotografie

De natuur met zijn rijkdom aan vormen en kleuren is al lang een geliefd thema voor tal van amateur- en beroepsfotografen. Naarmate de cameratechnologie vorderingen maakte, werden ook de minder toegankelijke terreinen van de natuurfotografie, zoals de micro- en macrofotografie, de onderwater-fotografie en de extreme telefotografie voor een grotere groep liefhebbers ontsloten.

Ongetwijfeld kent de 'run' op de natuur, ook die van natuurfotografen, uit oogpunt van het natuurbehoud negatieve aspecten. Men mag echter niet vergeten, dat de natuurfotografie en de resultaten

daarvan bij velen in niet geringe mate hebben bijgedragen aan het zich bewust worden van de waarde der natuur. Het zou dan ook van kortzichtigheid getuigen om naar aanleiding van de misstappen van niet oordeelkundige natuurfotografen de gehele natuurfotografie in de 'beklaagdenbank' te zetten. Het lijkt ons juist om via goede informatie en duidelijke voorschriften de natuurfotografie te behoeden voor misstappen en ... deze op een hoger plan te brengen.

Voorwaarde voor verantwoorde natuurfotografie is kennis van zaken en dat betekent in dit geval kennis van de te fotograferen natuur en kennis

Staartmees

(foto: Jos Korenromp)

van de fotografie. De eerste kan men o.a. door een actieve deelname aan vormen van natuurstudie verwerven, de tweede bestaat allereerst uit een stuk technische kennis van het fotograferen. Het heeft zin om zich bij de aanschaf van een camera niet te beperken tot het lezen van een gebruiksaanwijzing, maar ook eens een goed al dan niet camera-gericht handboek ter hand te nemen.

- **Het grote Canon (en idem Minolta, Nikon, Olympus en Pentax)-boek** uit de met zilverkleurig omslag getooid reeks 'Grote Merk-boeken' van uitgeverij Elsevier, Amsterdam (à f 49,50)

Kloeke boekwerken die de fotograferende natuurliefhebber op zeer bevattelijke wijze de werking van systeemcamera's en de mogelijkheden van het systeem uiteenzetten. (Het is even oppassen, dat men die druk in handen krijgt waarin de eigen camera besproken wordt!)

(StB)

- **Het nieuwe kleinbeeldreflexboek**, door René Bouillot, Uitg. Focus-Elsevier, Amsterdam, 1982, 255 blz., 17 x 24,5 cm, fig., foto's. Prijs f 48,50.

Dit boek vormt wel de compleetste vraagbaak die er momenteel op het gebied van de kleinbeeldfotografie in Nederland te koop is. Geen boek vol plaatwerk om uw fotografische visie te ontwikkelen, maar wel een doelmatig geïllustreerd handboek dat vrijwel geen technische vraag op het gebied van de kleinbeeldfotografie onbeantwoord laat. Het boek is bovendien helder in taalgebruik en presentatie. Een 'must' voor elke fotograaf die met 'kleinbeeld' werkt!

(StB)

- **Fotograferen buiten**, door Michael Freeman. Uitg. Focus-Elsevier, Amsterdam, 1983, 224 blz., 25 x 14 cm. Prijs f 34,50.

Zelfs wanneer men over een moderne, automatische camera beschikt die veel technisch denkwerk van ons overneemt, zal men zo nu en dan terwille van het fotografisch resultaat moeten meedenken en ... ingrijpen in de automatische functies.

Dit boek bevat een schat aan (over het algemeen betrouwbare) informatie die men in allerlei 'moeilijke' situaties buiten kan raadplegen: tips m.b.t. de belichting (ook bij flitsen), het gebruik van films en flitsers, het benutten van verschillende weers- en lichtomstandigheden en tips met betrekking tot allerlei onderwerpen. Een handig boekje dat vooral daar zijn waarde zal hebben waarvoor het bedoeld is: buiten!

(F.S.)

Naast het opdoen van technische kennis vormt het ontwikkelen van een fotografische visie een must voor de serieuze natuurfotograaf. Ook wanneer men zich beperkt tot de 'vastleggende' fotografie. Het lezen van fotobladen en -boeken kan daaraan een flinke bijdrage leveren.

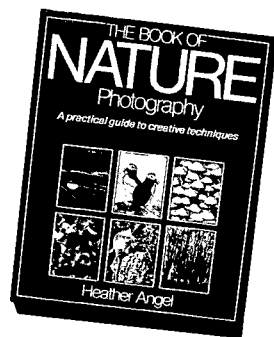
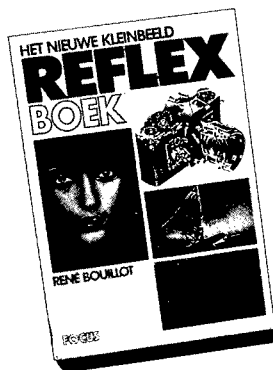
- In de Nederlandse taal bestaan er in de reeks foto-boeken van **Time-Life** delen over **Natuurfotografie**, **Landschapsfotografie** en **Dierfotografie**. Degelijke boeken met een informatieve tekst en goed fotowerk, maar qua presentatie en 'stiel' soms wat gedateerd overkomend.

- Het inmiddels bij Lekturama verschenen en alleen schriftelijk te bestellen '**Fotografie en de Natuur**' kenmerkt zich door een meer eigentijdse aanpak en vormgeving die ook de beginner zal aanspreken. Hoewel zo hier en daar wel wat op de informatie af te dingen valt, kenmerkt dit kloeke en informatieve boek zich door een heldere tekst gepaard met redelijk tot goed fotowerk.

(StB)

- **The Book of Nature Photography**, A practical guide to creative techniques, door Heather Angel, Ebury Press-London, 1982. 168 pp., 19,5 x 24,5 cm, vele kl. en zw.-w.-foto's, fig. Prijs £ 8,50.

(Duitse editie: Naturfotografie, Mosaik Verlag-Münster, 1984. Prijs DM 42,50.)

Het boek van Heather Angel, één van de toonaangevende Engelse natuurfotografen, kan als een voortreffelijke bijdrage aan het streven tot verbetering van de natuurfotografie beschouwd worden. Zelf van oorsprong bioloog en dus bekend met het natuurgebeuren, benadrukt zij nog eens de betekenis van een grondige kennis als voorwaarde tot én een verantwoorde én een ook in fotografisch opzicht geslaagde natuurfotografie. Alleen de combinatie van biologische en fototechnische kennis/kunde, gepaard met een eigen visie kunnen de natuurfotograaf behoeden voor stereotiepe plaatjes-schieterij.

In dit zeer verzorgde en in een smaakvolle lay-out uitgegeven boek vindt de lezer een schat van informatie over tal van aspecten van de natuurfotografie, technische en esthetische. Ook de zo vaak verwaarloosde aspecten als de 'kwaliteit van het licht', het effect van verschillende standpunten en patronen in de natuur komen op heldere wijze aan de orde. Het boek is ruim geïllustreerd met een overvloed aan goede tot uitstekende natuurfoto's die nog eens de veelzijdigheid van deze fotografie en dit boek demonstreren. Een aanhangsel met technische informatie completeert dit even fraaie als bruikbare boek.

Al met al vormt dit boek én qua informatie én qua presentatie/fotowerk één van de beste algemene boeken

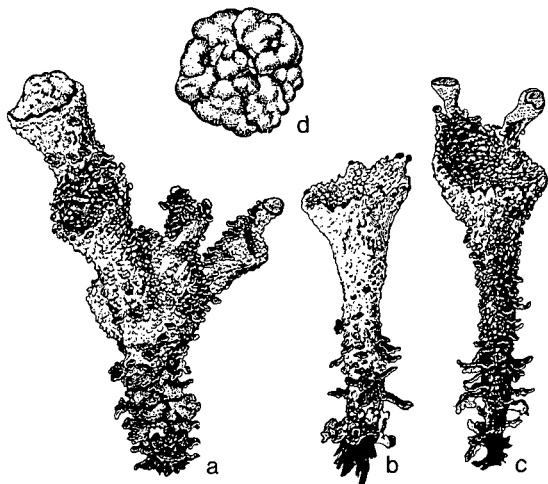
over natuurfotografie. Nu de Nederlandse uitgever van de serie fotoboeken van Ebury-Press er voornamelijk geen brood in ziet om met een Nederlandse vertaling te komen, zullen we ons voorlopig moeten 'behelpen' met de Engelse of Duitse editie van dit voortreffelijke boek.

Natuurtekenen en -schilderen

Wat hiervoor over natuurfotografie is opgemerkt, geldt voor een belangrijk deel ook voor natuurtekenen en -schilderen. Ook hier valt het niet mee om een goed handboek te vinden, dat als een algemene inleiding kan dienen. In de buitenlandse literatuur is er wat meer over dit onderwerp te vinden en er bestaan ook enkele vertalingen, maar over het algemeen is deze literatuur niet zo geschikt voor de tekenende veldbioloog die toch meer op details let.

In deze 'natuur in beeld' willen we u graag attenderen op de volgende publicaties:

● **How to draw plants**, The techniques of botanical illustration, door Keith West. The Herbert Press (in association with the British Museum Nat. History), 1983, 152 pp., 19 x 25,5 cm, geb., kl. en zw.-w.-ill. Prijs £ 9,95.

Het tekenen en schilderen van planten mag zich in een groeiende belangstelling van botaniserende amateurschilders en schilderende botanici verheugen. Een gedegen inleiding tot dit aspect van de beeldende 'kunst' was tot voor kort niet of nauwelijks voorhanden en met name de liefhebber moest zich deze techniek en visie meestal met vallen en opstaan eigen maken.

Het is geen toeval dat het eerste min of meer volledige boek op dit terrein in Engeland verschijnt, een land dat kan bogen op een rijke traditie als het gaat om het schilderen en tekenen van planten!

Illustratie uit 'How to draw plants'

Keith West, een gerenommeerd 'botanical artist' heeft thans een poging gewaagd om althans de techniek van het tekenen en schilderen van planten min of meer uitputtend te behandelen. In dit opzicht stelt dit boek stellig ook niet teleur; amateur en (beginnende) vakman vinden in deze uitgave een schat aan praktische informatie over de techniek en het materiaalgebruik bij dit aspect van de schilder- en tekenkunst. De auteur heeft zich echter zozeer beperkt tot de techniek van het tekenen van planten en de als voorbeeld opgenomen tekeningen en aquarellen stralen zó nadrukkelijk technische perfectie uit, dat de techniek welhaast tot norm verheven lijkt en de indruk gewekt wordt dat visie en sfeer niet even wezenlijk zijn voor een plantetekening die iets meer wil zijn dan een technisch perfect plaatje. Hiermee is dit boek vooral een handige vraagbaak ge-

worden voor hen die zich tijdens hun studie met het vervaardigen van 'technische plante-tekeningen' moeten bezighouden, voor illustrators van wetenschappelijke rapporten en voor de gevorderde vrijetijds-plantenschilder die de technische aspecten van zijn tekenen en schilderkunst eens op een rijtje gezet wil zien.

(StB)

Wij hopen dat deze bijdrage voor velen een aansporing mag zijn om op eigen wijze en met zelf gekozen middelen de natuur in beeld te (blijven) brengen. En hebt u ideeën of suggesties op dit terrein of denkt u dat uw beeldende werk zich wellicht leent voor publicatie in *Natura*, schrijf dan eens een briefje aan de redactie!

Martin Koopmans, de AKC van 1964–1984

Martin Koopmans maakt 20 jaar deel uit van de AKC, die nu 38 jaar bestaat. De eerste zeven jaar als voorzitter, daarna een drietal jaren als lid en vanaf 1975 als penningmeester. Twintig jaar lang hielp hij mee 'het gezicht van de AKC en daarmee van de kampen' te bepalen. Voorwaar een lange reeks van jaren, waarin hij zijn tijd aan de organisatie van de kampen in KNNV-verband gaf.

Veel KNNV-ers zullen hem kennen als deelnemer aan een van die kampen, de adminnen van de laatste jaren als geldschietster. Eén die nauwkeurig kon bepalen hoeveel geld voor een kamp benodigd was. 'Uitkomen' met het toegekende bedrag was altijd mogelijk, hoewel een uitgekiende inkoop door de foeragemeeester wel nodig was.

Als je in AKC-verband vergadert over de organisatie van de toekomstige kampen, merk je hoe belangrijk het is in je overpeinzingen te kunnen bogen op de soms langdurige ervaring van anderen. Twintig jaar is dan 'niet niks'. Daarom Martin wil ik, nu je besloten hebt je vrije tijd echt als vrije tijd te benutten, je namens alle mede-akc-ers vanaf 1964 te weten 3 voorzitters, 3 secretarissen en 10 leden hartelijk danken voor je zeer ruime bijdrage aan ons werk en ik hoop dat je je 'vakantieplannen' naar volle tevredenheid zult kunnen uitvoeren.

Een groet van allen,

Ton Bode
(voorzitter AKC)

Voor natuurliefhebbers en rustzoekers

een vakantiewoning te huur in Teuven (België), bij Slenaken.

Inlichtingen: tel. 09-3287686527.